TRADUCĂTORI DE LITERATURĂ RUSĂ ÎN ROMÂNIA

Sanda Misirianțu
Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
misiriantusanda@yahoo.com

Résumé. *Dans notre article, intitulé* ***Traducteurs de littérature russe en Roumanie****, nous nous proposons d'aborder des aspects spécifiques au domaine de la traduction littéraire, en concentrant notre attention sur des traductions de la littérature russe en roumain. Le but de cette démarche est de nature didactique et s'adresse premièrement aux étudiants en lettres russes, dans le cadre du Département des langues et des littératures slaves de la Faculté des Lettres de l'université clujoise.*
Nous présenterons sommairement les traducteurs de la littérature russe en roumain, en mettant l'accent sur leurs rôle et contribution à l'apparition de la littérature ruse dans l'espace littéraire roumain. Le nombre des traductions réalisées du russe en roumain est impressionant. Comme le nombre de traducteurs d'ailleurs! Mais qui sont ces derniers?

Mots-clés: *traduction littéraire*, *le russe*, *le roumain*, *traducteurs du rousse vers le roumain*, *dictionnaire des traducteurs*, *histoire de la traduction*.

0. În articolul nostru, vom aborda aspecte specifice domeniului traducerii literare, concentrându-ne atenția pe traduceri din literatura rusă în limba română. Scopul acestui demers este de natură didactică și se adresează, în primul rând, studenților secției de Rusă a Departamentului de limbi și literaturi slave din cadrul Facultății de Litere a universității clujene.

Vom prezenta, sumar, nume de traducători din literatura rusă în limba română, insistând asupra rolului și contribuției acestora la apariția literaturii ruse în spațiul românesc. Numărul de traduceri literare realizate din rusă în română este impresionant. La fel și numărul traducătorilor! Dar care sunt aceștia?

Având în vedere spațiul editorial restrâns pe care îl avem la dispoziție, ne vom rezuma, în prezentarea noastră, la utilizarea informației cuprinse într-unul dintre instrumentele de lucru existente (deloc numeroase și extrem de valoroase). Este vorba despre *Bibliografia traducerilor din literaturile slave (1945–2011)* elaborată de colegii slaviști de la universitatea bucureșteană (vezi *Bibliografia* de la final). (Surse prețioase pentru exploatarea temei în discuție sunt și Roman 1959, Burlacu 2005, Milea 2017 – vezi *Bibliografia*).

BDD-V5060 © 2019 Casa Cărții de Știință
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:25 UTC)

1. Apel către cititorul de traducere: atenţiune, atenţiune!, traducătorul este al doilea nume de pe copertă!

Pentru a scoate în relief rolul hotărâtor al traducătorului în ceea ce priveşte existenţa unei cărţi în alt perimetru cultural decât cel în care a fost scrisă, vom afirma şi reafirma (de câte ori va fi nevoie) că traducătorul este al doilea nume de pe copertă! Este extrem de necesar să atragem atenţia şi să subliniem aceasta, pentru ca, într-un final, traducătorul să fi reuşit să depăşească ingrata condiţie de *cel fără de nume pe copertă* (o tristă stare de fapt semnalată la un moment dat de Livia Cotorcea şi de Elisabeta Lasconi, de exemplu, dar constatată nu o dată şi de către noi, când, la întrebarea *cine a tradus cartea?*, răspunsul era fie tăcerea – îngheţată ori însoţită de o ruşinată plecare a capului –, fie replica *nu ştiu!* – rostită când cu resemnare, când cu aplomb, în funcţie de temperamentul emiţătorului). În ciuda evidenţei, ori poate tocmai datorită ei, se cuvine repetat: traducătorul este al doilea nume de pe copertă! Este al doilea... autor al cărţii. Autor de rangul al doilea, dacă este permisă o asemenea exprimare, dar... autor. Există, în studii cu specific traductologic, şi părerea contrară care susţine că traducătorul nu e autor, ci doar punte de legătură / canal de comunicare / verigă intermediară între autorul originalului şi cititorul traducerii. Se poate dezbate, cu argumente pro şi contra, fireşte. Însă a nu se înţelege că, odată numit *autor*, traducătorului i se permite trecerea în extrema în care, în această calitate, îşi poate aroga libertăţi la care nu are dreptul, cum ar fi, de pildă, aceea de a-l nesocoti sau de a trece peste autorul dintâi! Revenind, insistăm asupra faptului că traducătorul este cel datorită căruia cartea scriitorului este accesibilă într-un nou spaţiu de receptare. Este cel care face posibilă lectura cărţii în noul spaţiu recipient, în noua limbă primitoare. Este creatorul ei în limba de sosire a cărţii, fără traducător existenţa cărţii în acest nou spaţiu nefiind posibilă! Evident că dinamica traducerilor a fost şi este influenţată de contextul istoric şi de cel cultural (o altă temă de studiu ofertantă), însă traducătorul este unul dintre pionii principali (alături de editură / de editor) care facilitează promovarea unei literaturi în alt spaţiu decât în cel de origine. Prin urmare, dat fiind rolul uriaş ce-i revine traducătorului, lansăm un neîncetat apel către cititorul de traducere, amintindu-i că a reţine numele celui care a tradus cartea este la fel de important precum a reţine numele scriitorului însuşi! A reţine numele autorului traducerii este, în ultimă instanţă, un fapt cultural.

2. Cine traduce?

Cine traduce? 1. Traduce cine cunoaşte extrem de bine cele două limbi: limba din care pleacă textul (*limba de plecare*, *limba de pornire*, *limba-sursă*, *limba emitentă*) şi limba în care ajunge textul (*limba de sosire*,

BDD-V5060 © 2019 Casa Cărţii de Ştiinţă
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:25 UTC)

limba-țintă, *limba-recipient*). 2. Traduce cine are talent scriitoricesc: nu poți să fii creator de text, dacă nu ești înzestrat cu vocație de scriitor! 3. Traduce cine rezonează cu sufletul celui care a scris cartea: dacă nu simți autorul pe care-l traduci, nu-l poți traduce! 4. Traduce cine știe să negocieze cu textul și cu cele două limbi: aflat permanent între Scila și Caribda, precum, odinioară, navigatorul, traducătorul este obligat când la apropiere, când la distanțare – și de cuvânt, și de sens –, negociind câștigul și pierderea, într-o permanentă tensiune germinativă. În linii mari, și-n cuvinte puține, așa poate fi schițat profilul unui traducător. Traductologi din diverse spații geografice au atins nu o dată în studiile lor chestiuni referitoare la competențele unui traducător: Umberto Eco, Paul Ricœur, Eugen Nida, Vladimir Nabokov, Tudor Ionescu etc. Pe acest subiect, merită vizitate și răspunsurile a șase traducătoare (printre care și Antoaneta Olteanu) la excelenta anchetă întreprinsă recent de Camelia Dinu (Dinu 2018), precum și preambulul autoarei la dosarul realizat.

3. Cine a tradus literatură rusă în limba română?

3.0. Pentru perioada cuprinsă între anii 1945–2011, *Indicele de nume ale traducătorilor* (numit, în continuare, *Indicele*) cuprins în *Bibliografia traducerilor din literaturile slave* (Geambașu 2011) înregistrează, pentru limba rusă, un număr impresionant de traducători: 792 (sperăm să nu fi greșit numărătoarea!). Este vorba despre traducători de text literar apărut exclusiv în volum (volum de autor, antologie, studiu de istorie și critică literară), nu și în periodice, după cum precizează, în *Notă asupra ediției*, Antoaneta Olteanu, co-autoare (alături de Florentina Marin) a bibliografiei alcătuite pentru literatura rusă.

3.1. Examinând impresionanta listă de traducători, ne reținem atenția câteva aspecte. În primul rând, din listă se decupează cu repeziciune nume cunoscute ale scrisului românesc (le prezentăm selectiv, prioritizându-le alfabetic): Radu Albala, Tudor Arghezi, Teodor Baconsky, Mihai Beniuc, Demostene Botez, Lucian Blaga, Eusebiu Camilar, Nina Cassian, Otilia Cazimir, Vladimir Colin, Mircea Dinescu, Ștefan Augustin Doinaș, Victor Eftimiu, Magda Isanos, Alexandru Ivănescu, Eugen Jebeleanu, Alexandru Kirițescu, Irina Mavrodin, Tudor Mușatescu, Gelu Naum, Fănuș Neagu, Miron Radu Paraschivescu, Camil Petrescu, Cezar Petrescu, Alexandru Philippide, Marin Preda, Mihail Sadoveanu, Zaharia Stancu, Victor Tulbure, Constantin Țoiu, Tudor Vianu. În mod evident, o analiză a operei scriitorilor anterior enumerați în calitatea lor de traducători depășește cu mult atât cadrul configurat pentru prezentul articol, cât și intențiile noastre imediate, însă credem că o atare analiză merită desfășurată în studii viitoare. Iată o primă idee de studiu ce poate conduce la analize traductologice spectaculoase. În plan secundar, se poate aminti aici și faptul îndeobște cunoscut că traducerile erau adesea semnate de doi autori, unuia

BDD-V5060 © 2019 Casa Cărții de Știință
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:25 UTC)

revenindu-i sarcina de a efectua traducerea, în sarcina celuilalt – a scriitorului „consacrat" – căzând stilizarea traducerii livrate lui tocmai în acest scop (operaţiune nu neapărat benefică textului-sursă!). La cât de minunat ar fi să putem avea acces la prima versiune a traducerii, spre a o compara cu varianta finală propusă tiparului, nici nu îndrăznim să visăm. (Era cât pe ce să numim *traducere brută* prima variantă de care vorbeam mai sus, dar următorul gând a fost că, numind-o astfel, am putea nedreptăţi o traducere reuşită, filtrată, rafinată; nu ştim, în fond, cum arătau textele predate spre stilizare.).

3.2. În al doilea rând, în *Indicele* parcurs, unui lector provenind din spaţiul academic nu-i va fi greu să regăsească nume cunoscute de universitari pe care a avut şansa să-i întâlnească la catedră ori în bibliografiile de specialitate (enumerarea urmează acelaşi criteriu alfabetic şi este restrânsă la specialiştii rusişti din universităţile din România): Elena Abrudan, Dumitru Balan, Sorina Bălănescu, Romeo Chivescu, Dana Cojocaru, Livia Cotorcea, Otilia Croitoru, Ilie Danilov, Emil Iordache, Andrei Ivanov, Leonte Ivanov, Albert Kovács, Tatiana Nicolescu, Mihai Novicov, Antoaneta Olteanu, Marina Vraciu. Numitorul comun al traducătorilor menţionaţi aici este activitatea de cadru didactic şi de cercetător, punctul de divergenţă constituindu-l background-ul slav al unora dintre ei.

3.3. În al treilea rând, studiind această listă de nume, vom observa, în cazul unor traducători, numărul mare de opere traduse (semnalate în *Indice* prin numărul aferent din repertoriul traducerilor), în timp ce, în cazul altora, numărul de traduceri semnate este semnificativ redus, adesea, fiind raportat un singur titlu. De exemplu, cu un număr mare de traduceri figurează următorii traducători (cuprindem în enumerarea noastră autorii a peste zece traduceri, indicând în paranteză numărul traducerilor semnate): Andrei A. Ivanovski (35), Ştefana Velisar-Teodoreanu (35), Otilia Cazimir (34), Igor Block (31), Emil Iordache (30), Xenia Stroe (30), Alexandru Philippide (29), Isabella Dumbravă (27), Ada Steinberg (27), Nicolae Iliescu (25), Nicolae Gumă (25), Marcel Gafton (24), Mihail Sevastos (24), Al. Ştefănescu-Medeleni (24), Nicolae D. Gane (22), Tatiana Nicolescu (22), Cezar Petrescu (22), Anda Boldur (21), Tatiana Berindei (20), Alexandru Calaïs (20), Rostislav Donici (20), Cicerone Theodorescu (20), George Lesnea (19), Dumitru Manu (19), Leo Butnaru (17), Alice Gabrielescu (17), Emma Beniuc (16), Tamara Gane (16), Virgil Teodorescu (15), Eusebiu Camilar (14), Janina Ianoşi (14), Antoaneta Olteanu (14), Simion Sanielevici (14), Irina Andreescu (13), Mihail Cardaş / Kardas (13), Ion Covaci (13), Aurel Lambrino (13), Constantin Argeşanu (12), Natalia Radovici (12), Maria Roth-Szamoskőzi (12), Mircea Spiridoneanu (12), Ana-Maria Brezuleanu (11), Vladimir Cogan (11), Inna Cristea (11), Denisa Fejes (11), I. Flavius (11), Rose Hefter (11), Ioanichie Olteanu (11), Miron Radu Paraschivescu (11), Suzi Recevschi (11), Valeria Sadoveanu (11), Livia Storescu (11),

BDD-V5060 © 2019 Casa Cărţii de Ştiinţă
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:25 UTC)

Alexandra Bărcăcilă (10), Livia Cotorcea (10), I. Ludo (10), Valerian Stoicescu (10). Deşi presupunem că se subînţelege acest lucru, totuşi, pentru a nu provoca nedreptăţi ori false concluzii, ne grăbim să adăugăm că cifrele din paranteză nu reprezintă un indicator relevant pentru activitatea de traducător în sine şi, cu atât mai puţin, pentru valoarea traducerilor realizate. Este clar că munca unui traducător nu poate fi evaluată prin comparaţia cu un alt traducător (exceptând situaţiile de comparare a traducerilor efectuate de către doi sau mai mulţi traducători ai aceluiaşi text) şi, în nici un caz, nu poate fi judecată pornind de la o bază cantitativă.

3.4. Reamintind că enumerarea anterioară îi include numai pe traducătorii semnalaţi cu zece sau mai multe titluri traduse până în 2011, nu putem scăpa ocazia de a menţiona numele unor traducătoare de azi a căror activitate de traducere o apreciem (şi care au tradus proză contemporană rusească şi din 2011 încoace): **1. Adriana Liciu (6)**: Nina Berberova, *Nabokov şi Lolita sa*, Bucureşti, Humanitas, 2004; F. M. Dostoievski, *Crimă şi pedeapsă*, Iaşi, Polirom, 2011 (în diferite ediţii, cu numeroase reeditări, romanul are următorii traducători: Ştefana Velisar-Teodoreanu şi Isabella Dumbravă (1957), Ion Covaci (2006), Adriana Liciu (2011); Vladimir Nabokov, *Apărarea Lujin*, Bucureşti – Chişinău, Universal Dalsi – Ed. Uniunii Scriitorilor, 1996; Vladimir Nabokov, *Maşenka*, Bucureşti, Albatros – Universal Dalsi, 1997; Vladimir Nabokov, *Povestirile lui Vladimir Nabokov*, Iaşi, Polirom, 2009; Lev Tolstoi, *Învierea*, Iaşi, Polirom, 2010 (cartea are, de-a lungul timpului, următorii traducători: Lucia Demetrius şi Elena Culacov (1947); Ştefana Velisar-Teodoreanu (1952); Ştefana Velisar-Teodoreanu şi Ludmila Vidraşcu (1959); Lucia Demetrius (1992); Ştefana Velisar-Teodoreanu şi Nina Grigorescu (1998); Adriana Liciu (2010); Vasile Leviţchi (2010)!; **2. Gabriela Russo (8)**: Nina Berberova, *Suverana*, Bucureşti, Humanitas, 2007; Ludmila Uliţkaia, *Al dumneavoastră, sincer, Şurik*, Bucureşti, Humanitas, 2008; Ludmila Uliţkaia, *Cei dintâi şi cei de pe urmă*, Bucureşti, Humanitas, 2008; Ludmila Uliţkaia, *Înmormântarea veselă*, Bucureşti, Humanitas, 2004; Ludmila Uliţkaia, *Minciunile femeilor*, Bucureşti, Humanitas, 2005; Ludmila Uliţkaia, *Soniecika*, Bucureşti, Humanitas, 2004; Evgheni Zamiatin, *Năvala apelor*, Bucureşti, Humanitas, 2006; **3. Luana Schidu (6)**: Mihail Bulgakov, *Lacul de basamac. Focul hanului. Însemnări pe manşete*, Braşov, Ed. Coresi, 1991; Vladimir Nabokov, *Vrăjitorul*, traducere din engleză, Bucureşti, Humanitas, 2005; Alexandr Soljeniţân, *Casa Matrionei*, Braşov, Ed. Coresi, 1991; Tatiana Tolstaia, *Zâtul*, Bucureşti, Curtea veche, 2006; Lev Tolstoi, *Cuponul fals*, Bucureşti, Humanitas, 2009; Lev Tolstoi, *Moartea lui Ivan Ilici*, Bucureşti, Humanitas, 2010; menţionăm că din 1946 şi până în 2010 sunt consemnate cinci traduceri, acestea aparţinând lui Ion Biberi şi Mihai Calmâcu (1946); C. Clejan şi S. Ionescu (1953, 1987); C. Clejan (2002); Janina Ianoşi (2003, 2009); Luana Schidu (2010).

Splendide viitoare analize de traducere pot lua naştere, venind să îmbogăţească studiile existente!

BDD-V5060 © 2019 Casa Cărţii de Ştiinţă
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:25 UTC)

4. Pentru un dicţionar al traducătorilor!

Departe de a fi cuprins toate numele pe care o istorie a traducerii le-ar consemna la loc de cinste (pentru necesitatea dublării istoriei literaturii române cu o istorie a traducerilor, vezi Cernat 2016), credem că toţi traducătorii amintiţi mai sus ar merita atât studii de traductologie ample (din fericire, unele există), cât şi includerea într-un dicţionar al traducătorilor din limba rusă (din câte ştim, un asemenea instrument de lucru nu există)! Un astfel de dicţionar ar fi un proiect pe cât de ambiţios, pe atât de necesar, dificil însă de realizat din cauze pe care le putem presupune. Aceste cauze ţin nu atât de domeniul financiar (rezolvabil, finalmente), cât, mai ales, de obstacolele privitoare la imposibilitatea găsirii tuturor informaţiilor necesare întocmirii unor fişe biobibliografice (după cum relevă o simplă căutare internautică aplicată câtorva dintre numele traducătorilor de la mijloc de secol XX).

5. Traducător de... poezie şi... atât?

5.0. Înainte de a formula o întrebare simplistă (legitimă?; inadecvată?; în orice caz, posibilă!) de tipul *există traducător care traduce opere din stiluri literare diferite?*, să ne amintim de Vladimir Nabokov care, în studiul *Arta traducerii*, arată că acelaşi traducător se poate dovedi excelent, când traduce un anumit autor, şi mediocru, când traduce un altul! Prin urmare, nu distincţia *text liric – text epic – text dramatic* dă de gândit, ci rezonanţa, compatibilitatea, conexiunea sufletească ce se poate stabili între cel care traduce text literar şi autorul scrierii originalului.

5.1. Există scriitori care să-şi fi pus talentul şi în slujba poeziei, şi în a prozei ori a dramaturgiei? Da, există. Dacă scriitori există, atunci înseamnă că e posibil să replicăm aceasta şi la traducători? (Iată o posibilă temă de cercetare detaliată.). Avem traducători din rusă care s-au încumetat să-şi încerce puterile pe tărâmuri atât de diferite? De pildă, Boris Pasternak sau Vladimir Maiakovski sunt traduşi, în diversitatea creaţiei lor, de aceiaşi traducători? Să încercăm să aflăm. (Dintr-o perspectivă sociologică a traducerii, ar fi interesant de aflat cum stau lucrurile şi în alte spaţii lingvistice: scriitorul originalului are *traducător* sau *traducătoare*?, traducătorul a îmbrăţişat *toate* genurile literare în care a scris autorul sau s-a rezumat la *unul singur*? etc.).

5.2. În limba română, unul dintre traducătorii lui Vladimir Maiakovski, de exemplu, este Cicerone Theodorescu (alături de Leo Butnaru, Tamara Gane, Vladimir Colin, Nina Cassian, Radu Teculescu etc.). Pentru acest traducător, *Indicele* semnalează douăzeci de intrări. Analizând titlurile, constatăm că patru dintre acestea se disting de celelalte prin aceea că: 1. traducătorul semnează o traducere din A. Tvardovski: A. Tvardovski, *Vasili Tiorkin: carte despre ostaş*, Bucureşti, Ed. Cartea Rusă,

BDD-V5060 © 2019 Casa Cărţii de Ştiinţă
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:25 UTC)

1953, 1957 (poziția 1337 din *Bibliografie*); 2. traducătorul este inclus, alături de alte nume, în *Antologie de poezie rusă: perioada clasică, 1–3* (poziția 1430 din *Bibliografie*); 3. traducătorul este semnalat în două studii critice – în „Maslin, N., *Maiakovski: monografie*, traducere de Vasile Teodorescu și Elena Constantinescu, versuri de Cicerone Theodorescu, București, Ed. Cartea Rusă, 1951" (poziția S113 din *Bibliografie*) și în „Timofeev, L.I., *Literatura sovietică rusă*, traducere de Tamara Gane, Cicerone Theodorescu și Constantin Argeșanu, București, Ed. Cartea Rusă, 1951" (poziția S179 din *Bibliografie*; s-a strecurat o mică greșeală acolo, poziția 179 figurând de două ori!). În toate celelalte șaisprezece titluri, Cicerone Theodorescu este regăsit ca traducător al lui Vladimir Maiakovski (redăm strict titlurile, datele bibliografice complete fiind regăsibile în sursa la care ne raportăm: *150000000*; *Iubesc*; *În gura mare*; *Lenin*; *Lenin e cu noi*; *Octombrie*; *Opera poetică, 2 vol., vol. 1, Poeme, vol. 2 Poezie*; *Poeme*; *Poeme alese*; *Poeme. Vladimir Ilici Lenin*; *Satire*; *Tineretului*; *Trei poeme de dragoste*; *V.I. Lenin*, *V.I. Lenin: poeme*; *Versuri*). Consultând *Bibliografia*, observăm că dramaturgia maiakovskiană are alți traducători (Tamara Gane, N. Argintescu-Amza, T. Mușatescu, Sanda Arbore, Pavel Antal), printre care Cicerone Theodorescu nu se regăsește. Așadar, *poetul* Cicerone Theodorescu traduce doar *poezie* maiakovskiană (în sintagmă nabokoviană, aici este implicat *același tip de talent*)! Semnalăm, în continuarea aceleiași idei, faptul că pe Cicerone Theodorescu îl regăsim ca traducător de poezie și din alte limbi slave – bulgară și polonă: *Antologia poeziei bulgare*, traducere și cuvânt înainte de Cicerone Theodorescu, București, ESPLA, 1956; Broniewski, Władisław, *Versuri alese*, traducere de Cicerone Theodorescu, București, Ed. Minerva, 1960.

5.3. Pornind de la faptul că aceeași operă artistică are, uneori, variante de traducere, se pot întreprinde analize de mare finețe (și se întreprind adesea, de către studenții noștri, în cadrul referatelor de seminar pentru cursul opțional de *Teoria și practica traducerii*). Rămânând în zona titlurilor maiakovskiene de mai sus, remarcăm traducere dublă în câteva situații: 1. *În gura mare* s-a tradus în 1947 (reeditat în 1949) de către Cicerone Theodorescu și de către Mihai Novicov, în 1964; 2. *Tineretului* s-a tradus în 1948 (reeditat în 1951) de către N. Argintescu-Amza, și de către Cicerone Theodorescu, în 1957; 3. *V.I. Lenin* s-a tradus în 1949 de către Ion Costin, și de către Cicerone Theodorescu, în 1954 (reeditat în 1956). Considerăm că astfel de studii, care să compare variantele de traducere existente, sunt extrem de necesare, prin prisma conceptului de practico-teorie al Irinei Mavrodin.

BDD-V5060 © 2019 Casa Cărții de Știință
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:25 UTC)

6. Privind cu nădejde spre viitor...

Domeniul traducerilor literare nu este numai foarte vast şi extrem de fascinant, ci, după cum s-a putut constata din toate cele prezentate mai sus, este un domeniu insuficient exploatat. Aria de cercetare este imensă, chiar şi dacă avem în vedere exclusiv traducerile realizate din limba rusă şi traducătorii care le-au performat. Sursa de cercetare este, am zice, inepuizabilă, spre deosebire de resursa umană necesară să acopere un volum de muncă imens pe care l-ar presupune, să zicem (şi să sperăm), elaborarea unui dicţionar al traducătorilor din rusă, dar şi alte instrumente de lucru necesare teoriei şi practicii traducerii din acest domeniu. În sprijinul afirmaţiei privitoare la resursele umane limitate, aducem ca argumente faptul că numărul filologilor rusişti din România nu este foarte mare (la conducerea unei analize traductologice ne referim, în primul rând) şi faptul că interesele profesionale ale acestora se îndreaptă şi către alte direcţii de cercetare. Iar, dacă ne gândim că la literatura rusă existentă actualmente în traducere pe piaţa de carte din România se vor adăuga viitoare numeroase traduceri (avem această convingere!), atunci nu ne rămâne decât să nădăjduim că noile generaţii de studenţi şi de absolvenţi ni se vor alătura, manifestând, la rândul lor, interes pentru cercetarea în acest domeniu.

Prin urmare, considerăm că este necesar să ne mobilizăm, studenţi şi profesori, să ne unim forţele într-un colectiv de cercetare, să demarăm proiecte, să ne susţinem reciproc şi să ne molipsim de entuziasm unii de la alţii! Aşa să fie!

Bibliografie

Dicţionare:

Burlacu, Doru George (coord.) (2005). *Dicţionarul cronologic al romanului tradus în România de la origini până la 1989*. Bucureşti: Editura Academiei Române.

Milea, Ioan (coord.) (2017). *Dicţionarul cronologic al romanului tradus în România (1990–2000)*. Cluj-Napoca: Academia Română & Institutul de Lingvistică şi Istorie Literară „Sextil Puşcariu”.

Volume:

Geambaşu, Constantin (coord.) (2011). *Bibliografia traducerilor din literaturile slave (1945–2011)*. Bucureşti: Editura Universităţii din Bucureşti.

Roman, Filip (1959). *Literatura rusă şi sovietică în limba română: 1830–1959. Contribuţii bibliografice*, introducere de Tamara Gane. Bucureşti: Editura de Stat pentru imprimate şi publicaţii.

Reviste:

Dinu, Camelia (2018). *Traducerea literară. Provocări ale textului, provocări ale traducătorului*. În „Cultura”, nr. 12 (594), 17–29.

BDD-V5060 © 2019 Casa Cărţii de Ştiinţă
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:25 UTC)

Webografie:

Cernat, Paul (2016). *Traducerile fac o literatură. Pentru o istorie a literaturii române prin traduceri*. În „Revista de Traduceri Literare", 23 martie 2016, https://www.fitralit.ro/23-03-2016-traducerile-fac-o-literatura-pentru-o-istorie-literaturii-romane-prin-traduceri/ (accesat în august 2019).

Notă: Publicarea acestei contribuţii ştiinţifice a fost posibilă şi datorită implicării în cadrul proiectului PN-III-P1-1.2.PCCDI-2017-0326 (*Enciclopedia imaginariilor din România. Patrimoniu lingvistic şi identităţi cultural-lingvistice*, derulat la Universitatea Babeş-Bolyai din Cluj-Napoca, cu susţinerea financiară a programului PCCDI 2017.

BDD-V5060 © 2019 Casa Cărții de Știință
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:25 UTC)